

ŞAİR KİMLİĞİYLE ERCÜMENT EKREM TALU

ÖZ: Ercüment Ekrem Talu, nüktedan üslubuyla mizah yazarı olarak şöhret kazanmış, Türk edebiyatının üretken yazarlarından biridir. II. Meşrutiyet yıllarından 1950'lere uzanan yazarlık hayatı müddetince devrinin gazetelerinde, dergilerinde çok sayıda hikâye, roman, fıkra ve hatıra imza atmıştır. Bilhassa mizah çeşnisi katarak toplumsal sorunlara eleştirel bir yaklaşım sergilediği romanları ile doğrudan doğruya mizah amacıyla yazdığı *Evliya-yı Cedid* ve *Meşhedî* serisi, ona popüler bir yazar hüviyeti kazandırmıştır. Daha çok nesir alanında eser veren, dolayısıyla nesirleriyle tanınan Ercüment Ekrem, aynı zamanda bir şairdir. Çalışma kapsamında, onun yazılarını kaleme aldığı süreli yayınlar taranmış, kendi adıyla ve müstear isimlerle yayımladığı şiirler tespit edilmiştir. Mütareke yıllarında Damat Ferid Paşa kabinesine ve Millî Mücadele karşıtı Ali Kemal'e yönelik hicivleriyle adından söz ettiren Ercüment Ekrem, Cumhuriyet'ten sonra mizah şiirleriyle karşımıza çıkmıştır. Bu dönemde, güncel hadiselere dair eleştirel içeriklilerden, kadın-erkek ilişkilerine, zevk ve sefa âlemlerinden bir ömrün muhasebesine kadar uzanan oldukça geniş bir muhtevada şiirler yazmıştır. Aynı zamanda, yazarlık hayatının ilk yıllarından itibaren tabiat ve aşk temalarını işlediği, sanatkârane bir üslupla kaleme aldığı şiirleri mevcuttur. Çalışma ile Ercüment Ekrem'in süreli yayın sayfalarında kalan şiirleri ortaya çıkartıldığı gibi nesirde olduğu kadar nazımda da kıvrak bir kaleme sahip olduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ercüment Ekrem Talu, Türk Edebiyatı, şiir, hiciv, mizah.

Ercument Ekrem Talu As A Poet

ABSTRACT: Ercument Ekrem Talu is one of the prolific writers of Turkish literature who gained his reputation as a humorist for his humorous style. Throughout his writing career, from the Second Constitutionalist Era to the 1950s, he published a number of stories, novels, jokes and memories in newspapers and magazines of his time. Especially his novels, in which he took a critical approach to social problems by adding humorous tone, and *the Evliya-yi Cedid* and *Meshedi* series, which he wrote directly for humor, gained him in popularity. Despite writing mostly prose and therefore being recognized with his works of prose, Ercument Ekrem is a poet at the same time. Within the scope of the study, the periodicals in which his articles were published were scanned and the poems he published in his own name and his pseudonyms were ascertained. During the period of the armistice, Ercument Ekrem made a name for himself with his satires against Damat Ferid Pasha's cabinet and Ali Kemal, who was against the War of Independence. After the establishment of the Turkish Republic, Ercument Ekrem appeared with his humor poems. In this period, he wrote poems on a wide range of topics from critical content about current affairs to women-men relationships, from the primrose path to the review of a lifetime. At the same time, since the early years of his writing career, he had written poems on the themes of nature and love with an artistic style. With this study Ercument Ekrem's poems in the periodical pages were uncovered and also it is understood that he has an agile style in poetry as well as prose.

Keywords: Ercument Ekrem Talu, Turkish Literature, poem, satire, humor.

TÜRK LÜK BİLİMİ ARAŞTIRMALARI
JOURNAL OF TURKOLOGY RESEARCH
47. SAYI / VOLUME
2020-BAHAR / SPRING

Sorumlu Yazar Corresponding Author

Dr. Öğr. Üyesi
İbrahim ÖZEN

İstanbul Sabahattin Zaim Üni.
İnsan ve Toplum Bilimleri Fak.
Türk Dili ve Edebiyatı Böl.

i.ozen@hotmail.com

ORCID: 0000-0001-7707-5252

Gönderim Tarihi
Recieved
25.08.2019

Kabul Tarihi
Accepted
12.04.2020

Atıf
Citation
ÖZEN, İbrahim (2020), "Şair Kimliğiyle Ercüment Ekrem Talu", *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (47) 109-130.

ARAŞTIRMA MAKALESİ
RESEARCH ARTICLE

Giriş

Ercüment Ekrem Talu, Tanzimat dönemi şairi, tiyatro yazarı ve romancısı olan Recai-zâde Mahmut Ekrem'in oğludur. Babasının entelektüel kimliğine ve edebî muhitine bağlı olarak, çocukluk yıllarından itibaren okumaya ve yazmaya heves etmiştir. Nitekim devrin ünlü sanatkârları arasında yer alan Ahmet Mithat, Mizancı Murat, Samipaşazâde Sezai, Halit Ziya ve Abdülhak Hamit'in eserlerini daha çocuk yaşlarında okuma bahtıyarlığına erişmiştir (Talu, 14 Temmuz 1949: 1). İlk yazılarını on üç yaşında *Çocuklara Mahsus Gazete*'de yayımlamış, II. Meşrutiyet'ten sonra *İkdam*'da çalışmaya başlayarak gazetecilik mesleğine intisap etmiştir. 1950'lere kadar aktif olarak kalem hayatını sürdüren Talu, Millî Mücadele karşıtı *Peyâm-ı Sabah*'ın dışında, *devrinin hemen her gazetesinde çalışarak imzalı, imzasız ve takma adlarla bin kadar hikâye ve yirmiden fazla roman yayımladığının bilgisini vermiştir* (Yücebaşı, 1957: 4).

Ercüment Ekrem, gazete ve dergilerde yayımladığı, kitap olarak neşrettiği nesir alanındaki eserleriyle tanınsa da Mütareke yıllarından 1950'lere kadar çok sayıda şiire imza atmıştır. Buna rağmen onun gün yüzüne çıkan şiirleri, mizah ve hiciv antolojilerinde yer alan birkaç örnekle sınırlıdır. Şimdiye kadar şiirlerine dair herhangi bir çalışma yapılmaması, Ercüment Ekrem'in edebî kişiliğinin değerlendirilmesinde, manzumelerinin göz ardı edilmesine neden olmuştur. Esasında, “bir cep kitabı”nı dolduracak kadar şiire sahip olduğu, kendisiyle yapılan bir röportajdaki açıklamalarından anlaşılmaktadır:

- *Şiirle meşgul oldunuz mu?*
- *Nasreddin Hoca'ya sormuşlar: 'Âşık oldunuz mu?' diye... 'Evet, demiş bir defa âşık oldum; üstümüze adam geldi...'*

Benim de Nasreddin Hoca'nın aşkı kabilinden bir iki manzumem vardır. Onları toplayıp bir cep kitabı neşretmek tasavvurundayım. Satılacağından değil; kendim, vakit vakit açıp da hey gidi günler, diyebilmek için. (Yücebaşı, 1957: 40)

Bahsi geçen eserini neşretmeye ömrü vefa etmeyen Ercüment Ekrem'in şiirleri süreli yayın sayfalarında kalmıştır. Bu çalışmada, yazarın basın hayatı müddetince çalıştığı gazete ve dergiler taranarak, bahsettiği “cep kitabı”nı oluşturacak şiirlere ulaşılmıştır. Ancak taramalarda karşılaşılan en büyük problem, yazarın basın hayatı müddetince kendi adının yanı sıra çok sayıda müstear isim kullanmasıdır. Bir röportajında, seçtiği müstear isimlere dair şu bilgiyi vermiştir: *Sırasına göre, Karga oldum, Çekirge oldum, Kertenkele oldum. Bundan kırk sene evvel ilk defa yazmaya başla-*

dığım zaman Ebul Muvakkar diye imza atardım. Ulat imzasıyla birkaç yazım çıkmıştır. Evliyâ-yı Cedit ve daha hatırlayamadığım bir sürü haşere ismi... (Yücebaş, 1957: 5).

Müstear isimler sözlüklerinde, yukarıdakilerin haricinde yirmi müstearla daha karşılaşmıştır: Recaizade Ebulmuvakkar, Ermel Talu, Torik Necmi, Cin Ahmet, Evliya, Kerbela, Meşhedî, M. Ekrem, Ekrem, Recaizade E. Ekrem, Ek. Ta., Kadran, Çimdik, E. E. Recai, E. Talu, Evliyâ-yı Karga, E.E.T., Hatice E. Talu, Ahmet Ercüment Ekrem, Eta (Yıldırım, 2006: 391; Çetin, 2012: 101). *Alay* gazetesinde yer alan, *Üstâd-ı âlî-nijad merhum Recaizâde Mahmut Ekrem Bey'in ferzend-i necîbi Ercüment Ekrem Bey yazdıkları yazılarda yalnız (Âşık) imzasını istimâl ederler* (*Alay*, 6 Mart 1920: 6) notundan hareketle Âşık müstearını; *İstanbul Magazin* mecmuasındaki bir şiirden hareketle Recai Ekrem imzasını da listeye eklemek gerekir.¹

Mütareke yıllarından 1950'lere kadar yapılan taramalar sonucunda Ercüment Ekrem'in doksan üç şiiri tespit edilmiştir.² Konularına ve yazılış amaçlarına göre bu şiirleri üç başlık altında incelemek mümkündür. İlk gruptakiler, eleştirel içerikli hiciv şiirleridir. İkinci gruptakiler, mizah çeşnişiyle devrin sosyal, siyasî hadiselerine yönelik eleştiri içerenler ve doğrudan doğruya mizah amacıyla yazılanlardır. Son başlığı ise onun ilk kalem tecrübelerinde de görülen, şahsî duygulara yer verdikleri oluşturur.

1. Hiciv Şiirleri

Ercüment Ekrem, hiciv şiirlerini Mütareke yıllarında kaleme almıştır. İstanbul'un işgal altında olduğu bu dönemde onun siyasî tavrına ve meslek hayatına değinmek şiirlerini açıklayıcı kılacaktır. Yazar, Damat Ferid Paşa hükümetinin görevde olduğu 5 Mart 1919'da Hariciye Nezareti

¹ *Uyanış-Servetifünun* dergisinde 1933-1934 yıllarında yayımlanan "Recaizade Muvakkar Ekrem", "Muvakkar Ekrem" ve "Muvakkar" imzalı şiirlerin bilinçli olarak çalışmaya dâhil edilmediği belirtilmelidir. "Fazıl ve Onun Gibileri", "Dua Eden Kadın", "Ekinde Akşam", "Dağlar", "Oğluma", "Seneler", "Bana Göre", "Gitmek", "27-3-929", "Bir Akşam" adlı bu şiirler Ercüment Ekrem'in oğlu Muvakkar Ekrem'e aittir. "27-3-929" başlıklı şiir, içeriğiyle bu tespitin yapılmasına imkân sağlamıştır (Muvakkar Ekrem, 21 Birincikânun 1933: 51). Muvakkar Ekrem'in annesi Feriha Hanım 27 Mart 1929'da ölmüştür. Bahsi geçen şiir de son nefesinde annesinin yanında olamayan bir evladın hüznünü anlatmaktadır. "Dağlar" şiirinin "Haslet'e" armağan edilmesi, yapılan tespiti güçlendiren bir başka örnektir (Recaizade Muvakkar Ekrem, 28 Eylül 1933: 279). Zira Muvakkar Ekrem'in eşinin adı, Erdem Talu'nun annesi Haslet Uncu'dur (Karaca, 1993: 29).

² Rahim Tarım, Ercüment Ekrem Talu'nun gazete ve dergi sayfalarında kalan yazıları üzerine bibliyografya hazırlamıştır. *Şebab, Güneş* ve *Galatasaray* dergilerinde yer alan şiirlerin tespitinde bahsi geçen bibliyografyadan faydalanılmıştır (Tarım, 1991: 245-309).

Matbuat Umum Müdürlüğü'ne getirilmiştir. Görev yaptığı süreçte İstanbul matbuatı, işgal güçlerinin kontrolündedir. Göreve gelmeden yaklaşık bir ay önce *Hadisat* gazetesinde, Süleyman Nazif'in "Kara Bir Gün" başlıklı makalesi yayımlanmıştır. Bu yazının yayımlanmasını sağlayan sansür heyetindeki Yüzbaşı Aziz Hüdaî [Akdemir] Bey ise Fransız Divan-ı Harbi tarafından ölüme mahkûm edilmiştir. Matbuat Umum Müdürü olarak Ercüment Ekrem, Aziz Hüdaî'nin bu cezasının İzmir sürgününe dönüştürülmesini sağlamıştır (Karaca, 1993: 20-21).

Süleyman Nazif'in *Firak-ı Irak* adlı kitabının basılıp el altından dağıtılmasında da Ercüment Ekrem pay sahibidir. Sansür heyetinin el koyup yayımlamasına engel olacağını sezen yazar, bu eseri iki ayrı matbaada bastırmıştır. Birinci matbaada basılan birkaç yüz sayılı Matbuat Umum Müdürü sıfatıyla toplatmış, ikinci matbaadakileri ise haberi olmadığını ileri sürerek el altından dağıttırıştır (Tarım, 1986: 6). Ancak, Millî Mücadele'nin yanında yer alıp *milliyetçi gazetelerin yayınına izin vermesi yüzünden* yaklaşık dört buçuk ay sürdürdüğü bu görevinden azledilmiş, Arapyan Hanı'na hapsedilmiştir (Tarım, 1986: 7). Daha sonra, kısa bir süre, Edirne Vilâyeti Mektupçuluğu ve Hariciye Nezareti Müsteşar Muavinliği Vekâleti görevlerinde bulunmuştur. 14 Aralık 1920'de üç yıl görev yapacağı Beyoğlu Belediye Dairesi memurluğuna atanmıştır. Cumhuriyetin ilanından sonra ikinci defa Hariciye Vekâleti Matbuat ve İstihbarat Müdürlüğü'ne getirilmiştir. 25 Nisan-9 Mayıs 1924 tarihleri arasında ise Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk Riyaset-i Cumhur Başkâtipliği görevini üstlenmiştir (Tarım, 1986: 7-8; Karaca, 1993: 21-22). Anlaşılacağı üzere, Mütareke yıllarından Cumhuriyet'e uzanan süreçte, Ankara Hükümeti'nden yana olan meslek hayatındaki siyasî tavrı, hicivlerinin yönünü de belirlemiştir.

Ercüment Ekrem, Mütareke yıllarında Millî Mücadele'yi destekleyen gazete ve dergilerde yayın faaliyetlerini sürdürmüş, kalemi ile Anadolu'daki Kurtuluş Savaşı'nı desteklemiştir (Karaca, 1993: 22). Onun bu süreçteki en önemli yayın faaliyeti, Millî Mücadele'yi basın cephesiyle desteklemek amacıyla Aka Gündüz ile çıkardığı *Alay* adlı haftalık mizah gazetesidir. 1920 yılında İstanbul'da 12 sayılı yayınlanabilen gazetede, Ali Kemal gibi basın hayatındaki kişilerin, Ferid Paşa gibi siyasetçilerin Anadolu'daki mücadele aleyhinde *kamuoyu oluşturma gayretleri* engellenmeye çalışılmıştır³ (Zorlu, 2015: 15).

³ Aka Gündüz'ün Anadolu'ya geçmesi üzerine *Alay*, on üçüncü sayıdan itibaren Ankara'da *Anadolu'da Peyâm-ı Sabah* adıyla yayını sürdürmüştür. Bu isim değişikliğindeki amaç, Ali Kemal'in İstanbul'da çıkardığı Millî Mücadele aleyhtarını yayınlarmın

Ercüment Ekrem, *Alay* gazetesinde hiciv şiirleri, mizahî hikâyeler ve kısa komedilerle boy göstermiştir. Onun bu gazetede yayımlanan ilk manzumesi, beş dizelik yedi bentten oluşan “İstikraz Kasidesi”dir. 334 *Senesi Temmuz’unda yazılmıştır* ibaresinin yer aldığı manzumede, İttihat ve Terakki Hükümeti’nin ekonomi politikası hicvedilmiştir. I. Dünya Savaşı yıllarında savaş giderlerini finanse etmek için tasarruf politikası uygulayan hükümet 1918’de iç borçlanmaya yönelmiş ve Meclis-i Mebusan’da dâhili istikraz kanunu kabul edilmiştir. Kanun dâhilinde katılımcılara, altın olarak yüzde beş faiz ödendiği gibi kura çekimleri ile kazanan numaralara da amortisman bedeli verilmiştir (Çelik, 2015: 114-116). Ercüment Ekrem, dönemin basınında geniş yankı uyandıran kanun için şu mısraları kaleme almıştır:

*Bu züğürtlükle cihâna geçmiyordu nâzımız
Kâğıdı altına tahvîl etti hokkabazımız
Sade zerrînle tezeyyün etti bu yıl yazımız
N’ola çalsa daima altın telle sazımız
Bin yaşasın yüzde beş faizli istikrâzımız!*
(Âşık, 1 Kânunusani 1336: 3)

Manzumenin ilerleyen bentlerinde, istikraz kanununun yanı sıra İttihat ve Terakki Hükümeti’nin aynı sertlikte eleştirildiği görülür. II. Abdülhamid dönemine atıfta bulunarak *devr-i hürriyetteyiz güya ki istibdad yok* diyen şair, II. Meşrutiyet’ten sonra da vaziyetin değişmediğini, milletin boynuna İttihat ve Terakki zulmünün dokuz yıl boyunca çöktüğünü belirtmiştir.

“Gazel-i Müşterek” ve “Sudan Gazel” başlıklı manzumeler, Mütareke dönemindeki kötü idareyi, ekonomik darboğazı ve halkın yoksulluğunu konu edinmiştir. Yedi beyitten oluşan ve her beytin ilk mısraı Ziya Paşa’ya ait olan “Gazel-i Müşterek”te, aşırı pahalılık, kıtlık ve yoksulluk eleştirilmiştir. Bu hâle yol açan nâzırlar *muhtekir evladı* ve atalarına lânet okutacak kötü idare sahibi olarak nitelenmiştir. Devrin hükümeti için de “sansarlar istibdâdı” tabiri kullanılmıştır (Âşık, 1 Kânunusani 1336: 3). “Su” redifiyle yazılan yedi beyitlik “Sudan Gazel”de, su gibi boş yere akıtılmasından dem vurularak, devlet bütçesindeki israf hedeftedir:

*Öyle bir deryâ-yı ihsândır ki devlet bütçesi
Pişdâra su verirler hem dahi düm-dâre su*
(Âşık, 31 Kânunusani 1336: 4)

---

başını çeken *Peyâm-ı Sabah*’ı gülünç duruma düşürmek, onunla alay etmektir (Aydın, 2009: 101).

Şiirin hedef aldığı isimlerden biri, 1919–1920 yılları arasında İstanbul şehremini olan Cemil Paşa’dır (Topuzlu, 1945: 23). Onun İstanbul’a kazandırdığı park ve bahçelere değinen şair, bu tür seyir yerlerinde boş yere su akıtılmasına rağmen ihtiyaç sahiplerinin göz ardı edildiğinden bahsetmiştir:

*Şehri tahvîl etmede baştanbaşa parka Cemil,
Gerçi mecrâlarda akmakta bütiin avâre su.*

*Tâ sabahtan şâme dek erbâb-ı hâcet çatlasa
Nâfile yoktur yeri, dökmek gerek dîvâre su.
(Âşık, 31 Kânunusani 1336: 4)*

Manzumenin son beytinde ise *İttihad’ı sen nasıl yâd eylemezsin Âşıkâ* mısraıyla, gelenin gideni arattığını düşündürerek Damat Ferid Paşa hükümetini eleştirmiştir.

“Peyâm-ı Âşık”ta, Damat Ferid Paşa kabinesinde Maarif Nâzırı ve Dâhiliye Nâzırı olarak görev yapan, *Peyâm-ı Sabah*’ta Millî Mücadele aleyhinde yazılar kaleme alan Ali Kemal hedeftedir. “Kâfir” redifli manzumede şair, Ali Kemal’i adeta sorguya çekmiştir. Beyitlerin ikinci mısraları bunun apaçık göstergesidir:

*O ma’hûd fırkayı tuttun, ona hayran mısın kâfir
(...)
Acep sen de mürid-i tekye-i Şâban mısın kâfir
(...)
Bu işte yoksa sen de âlet-i Mihrân mısın kâfir
(...)
Edep dersinde bir şakird-i ebced-hân mısın kâfir
(...)
Çatarsın hep, meğer müsteskil duran mısın kâfir
(...)
Aceb Tekfurdağı’nda sâhib-i bostan mısın kâfir...
(Âşık, 17 Kânunusani 1336: 1)*

Ercüment Ekrem’in Ali Kemal’e yönelik bir diğer şiiri “Ahd-i Millî” adıyla yayımlanmıştır. Son Meclis-i Mebusan’ın 28 Ocak 1920’de oy birliğiyle kabul ettiği, Ahd-ı Millî olarak da anılan, Misak-ı Millî kararından sonra yazılan sekiz bentlik şiir, onun en sert lisana sahip manzumeleri arasındadır. Ahd-ı Millî’yi ufukta bir ay olarak gören şair, Ali Kemal için millet şenlik yaparken havlayan köpek, namus ve şerefi etiket diye taşıyan, tükürüğe teşekkür eyleyen bir asilzâde nitelemelerinde bulunmuştur (Kertenkele, 11 Mart 1336: 6).

Damat Ferid Paşa âyanından Keçecizâde İzzet Fuad Paşa'ya yazılan "Püskülsüz Paşama", Ali Kemal'den sonra bir şahsın hedef alındığı diğer hicivdir. Bahsi geçen paşanın Türk seciyesini, *yavaş yavaş Türklerin bir sözüdür. Ah bu yavaş yavaş ne 'vaş'dır* ifadesiyle küçümsemesi, "Paşam" redifli manzumenin yazılış sebebidir. Nitekim *Alay*'ın ikinci sayısında, paşanın bastonlu, göbekli, asık suratlı ve püskülsüz fesli bir karikatürüne de yer verilmiştir (*Alay*, 17 Kânunusani 1336: 1). *Bir tenezzüldür benim-çün zâtını hicveylemek/ Senden evvel ben nice âyânı hicvettim paşam* beyti ile bir hiciv şairi olduğunu söyleyen Ercüment Ekrem, *Bir de şimdi sen gibi (...) vanı hicvettim paşam/ (Vaş) diye ta'n eyleyen vicdânı hicvettim paşam* mısralarıyla adı geçen şahsiyete hakaret dahi etmiştir (Âşık, 7 Şubat 1336: 2).

Osmanlı Devleti'nin son Meclis-i Mebusan'ı 12 Ocak 1920'de açılmıştır. Ercüment Ekrem, "Mebuslara" ithafen yazdığı "Hoş-Âmedi" kitabında, Meclis'e yeni seçilen milletvekillerine seslenerek, önceki dönem vekillerini hicvetmiştir:

*Baş eğip her şey kabûl etmekle, beyler, eskiden,
(...)tılar eslâfınız bu ülkenin eyvânına..
Şimdilik hoş geldiniz, lâkin hâzırduz milletin
Lâneti, benzersiniz evvelki mebusânına!
(Âşık, 17 Kânunusani 1336: 4)*

Ercüment Ekrem, Osmanlı Devleti'ni işgale sürükleyen hükümeti, vekilleri, yöneticileri ayırt etmeksizin hedefine almış, üzüntüsünü de yine manzumeleriyle dile getirmiştir. Nitekim onun iki şiiri daha vardır ki, hiciv özelliği taşımasa da konu ve yazıldığı dönem itibarıyla bu başlık altında değerlendirilmesi daha uygundur. "Babama" adlı ilk şiirde; *Kaldır baba, başını/ Bak vatanın perîşan...* mısrasıyla Recaizâde Mahmut Ekrem'e seslenen şair, ölüm yıl dönümünde babasının medfenini ziyaret edememenin üzüntüsünü yaşamıştır (Talu, 31 Kânunusani 1336: 5).

Ercüment Ekrem'in yine aynı duyguları barındıran diğer şiiri, *Di-yarbakırlı Said Paşa'ya naziredir* ibaresi taşıyan "Değil" redifli gazelidir. Divan şairi edasıyla ağır bir dil kullanarak kaleme aldığı dokuz beyitlik gazelinde şair, Osmanlı Devleti'nin ihtişamlı yıllarını hatırlatıp İtilaf güçlerinin işgalini göz önünde bulundurarak çaresizlik ve teessür içinde serzenişte bulunmuştur:

*Serteser solmuş çemenler, gülistân olmuş harâb,
Bûm öter hep bahçelerde bülbül-i şeydâ değil.
(...)
Yâd edip geçmiş zamanı ağlıyor kevn ü mekân
Duyduğum bu âh u şîven başka vâveylâ değil.
(Talu, 6 Nisan 1338: 3)*

Ercüment Ekrem, hicivlerinin çoğunda divan edebiyatı nazım şekillerini kullanmıştır. “Gazel-i Müsterek”, “Sudan Gazel”, “Peyâm-ı Âşık” ve “Püskülsüz Paşama” gazel; “İstikraz Kasidesi” muhammes; “Hoş-âmedi” kıta örnekleridir. “Püskülsüz Paşama”da aruzun dört mefâilün kalıbı uygulanırken diğerlerinde üç fâilâtün bir fâilün kalıbı tercih edilmiştir. Dört dizelik sekiz bentten oluşan “Ahd-ı Millî” ise 6+5=11’li hece ölçüsüne sahiptir.

2. Mizahî Şiirleri

Ercüment Ekrem, Mütareke yıllarında kaleme aldığı hicivlerini ve teessürünü ifade eden manzumelerini Cumhuriyet ile sonlandırmıştır. Üslubundaki sertliği yumuşatarak hikâye, roman ve fıkralarıyla paralel çizgide mizaha yönelmiştir. Sosyal ve siyasî meseleleri dahi mizah çeşnisi katarak eleştirmiştir.

Mizahî şiirler alt başlığında değerlendirilecek toplumda elli altı şiir tespit edilmiştir. Ercüment Ekrem; Karga, Çekirge ve Âşık müstearlarının yanı sıra kendi adıyla yayımladığı mizahî şiirlerinin neredeyse hepsini *Akbaba* dergisinde yayımlamıştır. Tespit edilen şiirler, güncel hadiselerle dair eleştirel içeriğe sahip olanlardan, kadın-erkek ilişkilerine, zevk ve safa âlemlerinden bir ömrün muhasebesine kadar uzanan geniş bir içeriğe sahiptir.

2.1.Günceli Mizahla Yansınlar: Ercüment Ekrem’in mizah şiirleri içindeki ilk kategori, dönemin sosyal, siyasî ve edebî hadiselerine temas ettikleridir. Devrinin mizah ve hiciv dergilerinde yazması, onun aktüel konulara değinmesinin ilk akla gelen sebebidir. Tespit edilen ilk ikisi dışında, bu başlık altındaki metinlerde mizah çeşnisiyle yapılan eleştiriler mevcuttur.

Mizah kaygısıyla yazıldığı tespit edilen ilk şiir, *Alay* gazetesinde yayımlanan “Bu da (Yine Ona)”dır. Yusuf Ziya Ortaç’ın *Birinci Kitap*’ta yayımlanan “Yine Ona” (1920: 38) başlıklı aşk şiiri; *Yine senden vazgeçmem, senin başka tadın var, Çok güzellerin gerçi yutmuşum dolmasını* ifadeleriyle alaya alınmıştır (Âşık, 17 Kânunusani 1336: 4). Aynı mecmuadaki bir kıta ise Hüseyin Rıfat’a ithafen yazılmıştır. Güya onun *Alay*’da yer alan hicivleri, mana âleminde Şair Eşref’in ağzından dökülmüştür. Söyleyen ve ilham eden Şair Eşref iken Hüseyin Rıfat sadece kayda geçirmiştir (Evliyâ, 7 Şubat 1336: 1). Devrin diğer şairlerine mizah içerikli göndermeler yapan Ercüment Ekrem’in eleştiriden ziyade okuyucuyu eğlendirme amacıyla bu şiirleri kaleme aldığını söylemek mümkündür.

Akbaba çatısı altında yayımlanan diğer şiirler, eğlendirmenin yanı sıra eleştiri amacı taşır. Bunlardan ilki “Milyetüs’tan Mektup”, Kurtuluş Savaşı’ndan sonra Lozan Barış Konferansı’nda alınan karara bağlı olarak,

1923 yılından itibaren gerçekleşen Türk-Yunan nüfus mübadelesi üzerine yazılmıştır. Başpapaz Miletyus'un ağzından dökülen şu mısralar mübadelelinin halk nazarındaki yansımasıdır:

*Diyorlar ki: “Sen Yunanlı, çekil artık buradan!”
Yunanlısam, akılları neden gelmiş soradan?
(...)
Hepsimiz de vardır böyle iki tane pasaport.
Gâh tanarız Atina'yı, gâh tanarız sublim port!*

*Kim kazanır mârebeye ona deriz: “Bin yasa!”
Bazen olur Venizelos, bazen da Kemal Pasa.
(Karga, 11 Haziran 1339: 3)*

Başpapaz Miletyus, *Yunanlısam, akılları neden gelmiş soradan?* su-aliyle mübadeleye anlam vermeye çalışır. Onun tek meselesi huzur ve refah içinde yaşayacağı bir ülkedir. Devletin Yunanistan ya da Türkiye olmasının nazarında hiçbir önemi yoktur.

Ercüment Ekrem'in diğer şiiri, içki yasağı üzerine yazdığı üç kıta ve üç nakarat beyitten oluşan “Curcunadan Güfte”dir. Bilindiği üzere 28 Nisan 1920'de TBMM'ye içkiyi yasaklayan bir kanun teklifi yapılır. Men'i Müskirat Kanunu adı verilen bu kanun, tam manasıyla uygulanamasa da 22 Mart 1926'ya kadar yürürlüktedir (Karahanoğulları, 2007: 5). İçki bağımlılarına zor günler geçiren kanun, şaire de ilham olmuştur:

*Dün gece, öyle bir çakıştırdım ki
Müskirât kanunu fitile döndü!
Öyle bir keskin yuuf! yapıştırdım ki
Hilâl-i Ahdar'ın kandili söndü!*

*Rakılar! Rakılar! Yasak rakılar!
Yasağı fıçıya basak rakılar! (Karga, 10 Kânunusani 1340: 4)*

Ercüment Ekrem'in “Zıdır” adlı şiiri hem nazım şekli hem de içeriğiyle diğerlerinden farklıdır. Şiirin başlık altındaki açıklamaya göre Nâzım Hikmet, *Akbaba* idarehanesinden çıkarken “âtideki” şiiri cebinden düşürmüştür; kendisine iade edilemediğinden dolayı da dergi sayfalarında neşredilmiştir. Ercüment Ekrem, bir mizansen içinde sunduğu şiirinde, Nâzım Hikmet'in Eylül 1924'te *Aydınlık* mecmuasında (Sülker, 1987: 156) yayımlanan “Şair” başlıklı şiiriyle alay etmiştir. “Şair” ve “Zıdır”ın ilk kısımları okunduğunda bu alay daha iyi anlaşılacaktır:

Şair:*Şairim**şimşek şekillerini şiirlerimin**caddelerde ıslık çalarak**kazırım**duvarlara*

(Ran, 1992: 97)

Zıdır:*Zıdırım,**Yollarda yaya gitmekten ise,**Yaramaz mahalle çocuğu gibi**Asılırım**Tramvaylara!. (Çekirge, 18 Eylül 1340: 4)*

Şiir boyunca mana üzerinden devam eden alay son mısralarda zirveye ulaşmıştır. Nâzım Hikmet, *Şairiz be,/ şairiz dedik ya be kardeş...* diye şiirini bitirirken, Ercüment Ekrem *Zıdırım ben,/ zıdırım, anladın mı sersem!...* mısralarıyla sonlandırmıştır.

Ercüment Ekrem, “Yunus Emre Gibi” ve “Günlerden Bir Gün” başlıklı şiirlerini, 1927’de gerçekleşecek üçüncü dönem milletvekili seçimleri üzerine yazmıştır. Beş kıtadan oluşan “Yunus Emre Gibi”de her kıtanın sonunda *Sen mebus olamazsın!* (Âşık, 18 Mart 1926: 3) mısraı tekrar etmektedir. Nedeni ise mebusa ağır başlılığın, çatak kaşlılığın ve savaşmanın gerektiği halde kendisinde bu hasletlerin bulunmayışıdır. Mizahın ağır bastığı bu şiire karşılık dokuz beyitlik “Günlerden Bir Gün”de, siyasilerin milletvekili olmak için mücadeleleri eleştirilmiştir. 1925-1931 yılları arasında CHP’nin genel sekreterliğini yapan Saffet Arıkan’ı *firkamızın kâtib-i pür Saffet’i*; Atatürk’ü *dilber-i yektâ-yı avâlim* diyerek yâd eden şair, bahtsız Âşık’a da talihin bir gün güleceğini belirtmiştir (Âşık, 2 İllkânun 1926: 3).

Güncel meselelerin mizahî bir üslupla şiirleştirildiği bir diğer manzume, Cumhuriyet’in ilk banknotlarıyla ilgili olan “Yeni Para”dır. Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra Osmanlı dönemine ait paralar kullanılmaya devam etmiştir. İlk banknotlar ise Eylül 1927’de basılmış ve 5 Aralık 1927’de piyasaya sürülmüştür (Akyıldız, 2007: 166). Şair, Eylül 1927’de yazdığı şiirinde, Cumhuriyet’in ilk banknotlarına şöyle seslenmiştir:

*Uzun bir seyahatten nihayet gelmişsiniz,
Bu haberi duyunca sevindik çıldıras!...
Görenler söylüyorlar: Fazla güzelmişsiniz,
Öyleyse hoş geldiniz Cumhuriyet parası!...
(Âşık, 8 Eylül 1927: 3)*

Şiirin her kıtasında, kişileştirme yapılarak banknotların özelliklerine ve toplum katındaki değerine dair mizahî bir anlatım sergilenmiştir. Uzun bir seyahatten dönen yolcuya benzetilen banknotlar, son olarak bal ve şekerden daha tatlı bir yiyecek gibi nitelendirilmiştir.

Ercüment Ekrem'in bir diğer şiiri “Gidelim Ankara'ya”dır. Her bendin sonunda, *Yürü gel serv-i revânım gidelim Ankara'ya* mısraının tekrarlandığı şiirde, Cumhuriyet'in başkenti ve siyasetin merkezi olması hasebiyle Ankara'da yaşamının sağladığı kolaylıklara değinilmiştir. Siyasete yakın şair ve yazarlara da göndermeler yapılmıştır: *Sıkalım dest-i vefakârını dostum Aka'nın Aka Gündüz'e; Bakalım kande bizim pîrimiz Osman-zâde, Yakup Kadri Karaosmanoğlu'na; Otelin masrafını yükletelim Faruk'a/ Boyuna şi'r ü gazel söyletelim Faruk'a*, Faruk Nafiz Çamlıbel'e; *Öyle ihsan alırsız hem Bolu mebusundan*, dönemin Bolu milletvekili olan Falih Rıfkı Atay'a yapılan göndermelerdir (Talu, 26 Mart 1928: 1).

1924'te kaleme alınan “Mehmet Emin Bey'in Oğluna Mektubu” bir mizansen içinde sunulmuştur. Mehmet Emin Yurdakul'un ağzından yazılan şiir, mizahın hâkim olduğu bir sitem ve nasihat içerir. Ayrıca, *Bir öz Türk'ün, öz çocuğu hiç intihar eder mi? / Dua et ki: Ulu Çalap affeyesin cezadan! Çapa ile tırmık ile Türk'e destan yazalım* mısraları, Mehmet Emin'in Türkçü söylemlerine alay yollu bir öykünme gayretidir (Karga, 4 Şubat 1340: 3).

Ercüment Ekrem'in “Asrî Hamallar Marşı”, “Karşılama” ve “Ali Naci Bey'in Nutku” başlıklı şiirlerinde mizah, taklide dayanır. Dönemin Dâhiliye Vekili Recep Peker'in İstanbul seyahati üzerine yazılan şiirlerden ilki, Haydarpaşa Garı'ndaki hamalların ağzından yazılmıştır. Dört kıtadan ve nakarat beyitten oluşan türkü formundaki şiirde, mizah için şive taklidi belirgin unsurdur:

*Gollarımız demirden,
Hoşlanmaytın cebirden,
Genco, Haso, gelindi,
Çağırılum hep birden:*

*Biz asrî hamalların,
Gedüksüz âfalların!* (Çekirge, 11 Ağustos 1340: 4)

“Karşılama” başlıklı beş kıtalık şiir, “Şair-i Şehir Bedros Zeki Efendi” ibaresiyle takdim edilmiştir. Önceki şiiri bir Anadolu köylüsünün söylemiyle kaleme alan Ercüment Ekrem, bu şiirde Ermeni ağız kullanmış, Recep Peker'den hareketle, İstanbul ve Ankara'nın etnik yapısına yönelik karşılaştırma yapmıştır:

*Anuş! Safa geldin Recep Beyzâdem!
Sevdaylan şekersiz, bal ilen badem!*

(...)

*Şabat sabahısı Beyoğlu'ya çık
Matmazelleri gör, ne açık saçık,
Engüri'de vardır bir böyle seryân?
Kol kola gezer Rum, Ermeni, Dacik!
(Çekirge, 11 Ağustos 1340: 4)*

“Ali Naci Bey’in Nutku” da diğer şiiirler gibi bir mizansenin ürünüdür. Şiiirden önce yapılan açıklamada Recep Peker, Matbuat Cemiyeti’nde verilen çay ziyafetine katılmıştır. Mevzuubahis, çayla ilgili her türlü meseledir. Orada bulunan Hüseyin Cahid, Ahmet Cevdet ve İsmail Müştak Bey konuşmalarını bitirdikten sonra sıra Ali Naci Karacan’a gelmiştir. Bahsi geçen şiiir, onun *Türkçe, Acemce, Fransızca karışık* nutkundan oluşmaktadır:

*Ey muhterem veççil bey, seyl ü veyle bir çay be-nûş,
İşbu çayın hokkası temmam seççizyüz gurus,
Hemedan’da bu çayla yapardıh biz banyo, duş,
Bu çay, her yerde yohdu, bu halis Altınbaş’tı!
(Çekirge, 21 Ağustos 1340: 2)*

Recep Peker’in İstanbul seyahati üzerine yazılan üç şiiir, okuyucuyu eğlendirdiği kadar düşündürecek mesajlara sahiptir. Dâhiliye Vekili olarak ona, ilk iki şiiirde İstanbul’daki insan manzaralarından sahneler sunulmuştur. Son şiiirde ise başlık altındaki açıklamaya bağlı olarak lüzumsuzluğu hissettirilen çay sohbeti üzerinden Matbuat Cemiyeti’nin basın hayatındaki işlevi düşündürülmüştür.

2.2.Kadın-Erkek İlişkileri: Ercüment Ekrem’in mizahî şiiirlerine dair bu alt başlığın ana teması çapkınlık, yasak aşk, kurnazlık, aldatma, geçimsizlik eksenindeki kadın-erkek ilişkileridir. Şiiirlerin genelinde, yazarın hikâye ve romanlarında olduğu gibi şive taklidi belirgin özelliiktir. Trakyalı’dan Kayserili’ye ve Kastamonulu’ya; Ermeni’dan Rum ve Arnavut’a kadar pek çok insan tipinin taklidiyle mizah yakalanmaya çalışılmıştır.

Şive taklidi için gerçekçi bir rol arayan Ercüment Ekrem, taklit etmek istediği yöreye mensup tipin ağzından şiiirlerini yazmıştır. *Akbaba*’nın aynı sayısında karşılıklı sütunlarda yer alan “Gazel” ve “Nazire” bunun tipik örneğidir. *Debreli Şair Murtaza Efendi*’nin ağzından “Gazel”e yer veren şair, *Kumkapılı Mardiros Efendi*’nin ağzından “Nazire”yi yazmıştır. “Sûreti” redifli sekiz beyitlik her iki metinde de aruzun üç fâilâtün bir fâilün kalıbını uygulamıştır. Onun bu yöntem ile kadın-erkek ilişkilerini konu

edindiği diğer şiirlerin, kim tarafından yazıldığına dair başlık altı açıklamaları ve adları şöyledir:

Bedros Zeki Bey'den: "Nedim Efendi'ye Naziredir"

Yazmacı Aşod Ağa'dan Mazgalcı Bedros Ahbar'a: "Davetname"

Artin'den Şazik Dudu'ya: "Muhabbetname"

Matmazel Mari Paparyan'dan sinema mümessili Rodolp Valentino'ya: "Mersiye"

Manifaturacı Bağdasar Efendi'den Hayganuş Hanım'a: "Name"

Hayganuş Hanım'dan Bağdasar Efendi'ye: "Cevap"

Yedi Bela Salih'ten Kırık Fatma'ya: "Name"

Şair Bedros Efendi'den: "Poezi"

Niğdeli Matmazel Despina'dan bakkal Yuvan'a: "Manzurum Mukterib"

Çarşû-yı Kebir'de meşhur aşçı Mıgır Ağa'dan: "Gazel"

Meşhedî Cafer'in dayısı Horosanlı Abbas Ağa'dan: "Maniler"

Şair Yervant'tan: "Şikâyet"

Künyeleri kaynakçada belirtilen yukarıdaki şiirlerin ortak özellikleri, başkalarının ağzından yazılmaları, şive taklitleri ve sevgiliye yönelik komik benzetmeler içermesidir. Eleştirel yanı olmayan bu metinlerin yazılma amacı, doğrudan doğruya okuyucuyu eğlendirmektir.

Ercüment Ekrem, kadın-erkek ilişkilerini konu edindiği bir kısım şiirlerinde ise şive taklidi için farklı bir yöntem başvurmuştur. Bu yöntemde başlık, şivenin habercisidir. Çekirge müstearıyla yazılan "Arnavut Şarkısı", "Ermeni Şarkısı", "Rumeli Ağzından", "Kastamonu Manileri" ve "Kayseri Havası" adlı şiirlerde, başlıkta belirlenen yörelere göre o bölgeye has kelimeler seçilerek şive taklidi yapılmıştır.

Ercüment Ekrem'in şive taklidine başvurmadan yazdığı kadın-erkek ilişkilerini konu edinen mizah şiirleri de vardır. Konu itibarıyla yukarıdakiler gibi çapkınlık, hovardalık, aldatma ve platonik aşka dayanan "Asrî Gönüller Masalı", "Asrî Yalvarmalar", "Siyah Gözler", "Gönül Verdim", "Gel, Daha Yakın Gel", "Yaz Sabahları", "Vay Bana", "En Tehlikesiz", "Güzel", "Aşk", "Bir Damla", "Kendime Hicviye", "İkimiz", "Kadinsız Hayat" bu çerçevede değerlendirilebilir.

Ercüment Ekrem, bazı şiirlerinde Büyükada ve Boğaziçi'nin tabiat güzelliklerinden bahsetmiştir. Ancak onun şiirlerinde tabiat, sevgilinin varlığıyla anlam kazanmıştır. 1925'te kaleme aldığı sekiz kıtalık "Kalbi" adlı şiirde Büyükada, şehrin kasvetinden uzaklaşıp sığınacak bir mekândır. Aynı zamanda her yerin güzellerle dolu olduğu bir cennet, aşk ateşiyle yanan gönüllerin buluşma yeridir. Nitekim bir hafta sonra yazdığı "Adadan Mektup" şiirinde, keyif çatmak ve meşk etmek için sevgilisini

Ada'ya davet etmiştir. Peşpeşe yayımlanan bu şiirlerde Büyükada'ya yüklenen anlam, sakinliği ve doğal güzelliği ile sevgiliye kavuşma muhiti olmasındır.

Aradan bir yıl geçtikten sonra yayımlanan “Boğazdan Mektup” ise anlam itibariyle, öncekilerin aksi yönündedir. Bu yaz Ada'ya gitmediğini, Boğaz'ın daha cazip geldiğini belirten şair, sevgiliyi bu defa da sahildeki yalısına davet etmiştir. Onu ikna etmek için Ada ile Boğaz arasında karşılaştırma yapıp Boğaz'ın güzelliklerini sıralamıştır. 1934'te yayımlanan “Züğürt Tesellisi” adlı şiirinde de Ada'nın eski tadının kalmadığından dert yanmıştır. Ancak bu dert yanmanın asıl nedeni *Üzülmeye, çocuğum, kaldınsa yine.. / Ne düşünüyorsun, bakıp kesene mısralarında gizlidir* (Talu, 24 Mayıs 1934: 5). Şair, Boğaz'a nazır evinde oturmayı “züğürt tesellisi” olarak görmektedir.

Ercüment Ekrem'in “Tango” ve “Rumba” adlı şiirleri, mizah başlığındaki birinci ve ikinci alt başlığı kapsayacak içeriktedir. Dönemin eğlence hayatında popüler olan bu danslar, kadınla erkeği buluşturan ve çapkınlığa imkân sağlayan nitelikleriyle sunulmuştur. Onun kadın-erkek ilişkilerini konu edindiği mizah şiirlerinden en dikkate değer “Dedim-Dedi”dir. Bu şiir, devrin diğer şairleri tarafından nazireler yazılacak kadar ilgi görmüş ve mizah antolojilerinde yerini almıştır. Geçmişten günümüze Türk halk şiirinde sıklıkla kullanılan bir türle yazılan şiir, iki sevgilinin karşılıklı atışmasına dayanmaktadır. Zıtlıklar üzerine kurulan diyalog, mizahı da beraberinde getirmiştir:

*Kız! Yaz geldi bak!.. Dedim,
Evet, çok sıcak!.. Dedi.*

*Haydi, gezelim! Dedim,
Hayır, otursak! Dedi.*

*Ne var burada? Dedim,
Sanki, konuşsak! Dedi.*

*Adın ne, senin? Dedim,
Sarı Yapıncak! Dedi.*

(...)

*Tutup çektim yanıma,
İlişme bırak.. Dedi.*

*Silkinip kurtulunca
Güldü: Avanak! Dedi.*

*Tepemizde bir karga,
Alay etti: “Gak!” dedi.* (Talu, 8 Haziran 1341: 3)

Hilmi Yücebaş, Ercüment Ekrem’in “Dedim-Dedi” başlığıyla kaleme aldığı, şekil ve muhteva itibariyle bir öncekiyle benzer olan, bir diğer şiirini tespit edip *Hiciv ve Mizah Edebiyatı Antolojisi*’ne almıştır (1976: 354). Okuyucu tarafından ilgi gören bu şiirleri “Evet! Hayır!” başlığıyla bir yenisi takip etmiştir. “Dedim-Dedi” formunda yazılan bu şiirde her iki cevabın insan üzerindeki tesirine dikkat çekilmiştir. “Kadın Erkek İçindir” adlı manzume ise nazım şekli ve tema itibariyle diğerlerinden farklıdır:

*Kadın erkek içindir,
Erkek dahi kadının..
Yaka gömlek içindir,
Yulaf eşek içindir.
Bahar çiçek içindir
Saat köstek içindir,
Düğme yelek içindir,
Kadın erkek içindir,
Erkek dahi kadının!..* (Talu, 22 Mart 1926: 3)

Çapkınlık ve aşktan öte kadın ve erkeğin yaratılış itibariyle birbirine muhtaç olduğunu anlatan şiirde; gömlek, eşek, çiçek, köstek ve yelek gibi alakasız unsurlar üzerinden kurulan ilişki, mizahın da habercisidir.

2.3.Ciddi ile Mizah Arasında: Serencâm-ı Hayat: Ercüment Ekrem’in 1925’ten sonra *Akbaba*’da kendi imzasını taşıyan şiirleri mevcuttur. 1888’de doğduğu göz önünde bulundurulduğunda otuz sekiz yaşında olan şair, hayat karşısında yorulmuş, enerjisini tüketmiş ve bir olgunluğa erişmiş insan tavrındadır. Bu tavır, geçen ömrün muhasebesini, gençlik yıllarına özlemi ve gençlere nasihati beraberinde getirmiştir. Ancak hayata mizah penceresinden bakan şair, nüktedan üslubunu aynı tarzda devam ettirmiştir. Şiirlerinin bir kısmında mizahî anlatımı üst seviyelere çıkarırken bazılarında ise ciddi bir söylem ile hüznü bir gülümsemeye yol açmıştır.

Ercüment Ekrem, “Hayat” adlı şiirinde, bir insanın dünyaya gözünü açtığı andan ölümüne kadar başından geçebilecek hadiseleri birer kelime ile anlatma gayretindedir:

*Bir inilti. Bir haykırma. Ağlama.
Hıçkırıklar. Banyo. Kundak bağlama.
(...)
İmla. Hesap. Biraz futbol. Hendese
İmtihanlar. Darülfünun. Medrese.
(...)
Terhis. Sonra, bir mesleğe intisab.*

Yalnızlık. Kimsesizlik. Ne azab!

(...)

Döşek, yorgan. Türlü türlü ilaçlar.

Ürpermeler, ağrular, ihtilaçlar.

Çırpınmalar. Terlemeler. İhtizar.

Yâsin. İmam. Tabut. Cemaat. Mezar!

(Talu, 18 Haziran 1341: 1)

Aynı yıl yayımlanan “Bir Mektup”ta gençlik yıllarına özlem duygusu ön plandadır. Her sabah kahve ve nargilesiyle balkonda yerini alan şair, *Kâfir kızlarının neşeli sesine* kulak verir, onların neşeleri ve şakalaşmalarıyla gönlünü güneşletir. Ne çare ki eski enerjisini kaybetmiştir, başında da artık *iki renk* saç vardır (Talu, 24 Haziran 1926: 1).

Ercüment Ekrem, “Kalenderi”de gençlik yıllarında yaşadıkları ve olgunluk çağında hissettikleri arasındaki duygu değişimini anlatmıştır. “Değiliz”de, yaşadığı hayatın muhasebesini yapmış; *Çok şükür azapsız vicdanımız var, Hamdolsun değildir alınımız siyah* ifadeleriyle bozuk bir dünya düzeni içinde dürüst bir yaşam sürdüğünü dile getirmiştir (Talu, 2 Haziran 1927: 2). “Nasihât”te, hayata dair yol gösterici bir insan vafındadır. Sıradan bir insanın ömrü boyunca yapabileceği hatalara karşı uyarılarda bulunmuştur. “Taliden Şikâyet”te, hayat karşısında şanssız olduğunu hisseden bir insanın isyanı hâkimdir. Cefa ile geçen bir ömrün serencamı; altının taşa, kurunun yaşa, gülün karabaş otuna dönüşmesi ve ocaktaki odunun yeşermesi gibi zıtlıklar üzerinden mizahî anlatıma dönüşmüştür. “Otuz Yıl Sonra”da, zorlu bir hayatın ardından yaşam enerjisini kaybetmiş bir insanın ruh hâlini yansıtmıştır. Onun son yıllarında kaleme aldığı “Geçer... Geçer... Geçer...” adlı şiiri, bu başlık altında yazdıklarının hitamı niteliğindedir. Rint-meşrep bir insan tavrıyla *Her kişi bir türlü vakit geçirir* diyen şair, insanoğlunun ömrü boyunca inandığı değerler ve keyif aldığı işler çerçevesinde bir uğraş içinde çabaladığını hissettirmiştir. Hayatta aslolanın ne olduğunu ise son bentte ifade etmiştir:

Bir türlü geçmedi, hâsılı, her şey,

Aslolan dünyada: Cünbüşlü hey hey,

Sayılı günlerin zevkine bak, ey!..

Ömür bir sudur ki akmakla geçer!

(Talu, 12 Mayıs 1949: 9)

Ercüment Ekrem’in mizahî şiirleri nazım şekilleri yönünden incelendiğinde, genellikle âşık edebiyatı nazım şekillerinden koşma türünü tercih ettiği görülmektedir. Mizah şiirlerinin çoğunu, 6+5=11’li hece ölçüsüyle bbba/ccca/ddda; bbbba/cccca/dddda uyak düzeniyle kaleme alan

Ercüment Ekrem, şiirlerinin son dizelerinde Âşık, Karga ve Çekirge müstearlarını kullanmıştır. Nakarata sahip “Asrî Hamallar Marşı” ve “Curcunadan Güfte”de olduğu gibi anonim halk şiiri nazım biçimlerinden türkü formunu kullanmıştır. Âşık edebiyatında sıklıkla başvuru alan ve mürâca adı verilen Dedim-Dedi nazım biçimlerinde yazılan birkaç şiir örneğiyle karşılaşmıştır. Yeni Türk şiirinde örneklerine sıkça rastlanan çapraz uyak, sarmal uyak, örüşük uyak ve düz uyak örnekleri mevcuttur. Serbest nazımla kaleme aldığı tek şiir, Nâzım Hikmet’in “Şair”ine karşılık yazılan “Zıpır”dır. Yeni Türk şiirinde, divan şiirinden geliştirilen nazım biçimleri arasında yer alan kaside, gazel ve mesnevi tipini, genellikle şive taklidi olan kadın-erkek ilişkilerini konu edindiği şiirlerinde tercih etmiştir. Mizah şiirlerinden birkaçında ise gazel formu dikkat çekmiştir. *Debreli Şair Murtaza Efendi'nindir* alt başlığını taşıyan “Gazel” ve buna karşılık yazılan “Nazire”de, bahsi geçen nazım biçimi kullanılmıştır. Üç fâilâtün bir fâilün kalıbıyla yazılan bu şiirlerin en belirgin özelliği aruz vezni ile yazılmasına rağmen şive taklidine başvurulmasıdır.

3. Şahsî Duygular

Ercüment Ekrem, gazeteciliğe adım attığı II. Meşrutiyet'ten sonra, bir taraftan *Tercüman-ı Hakikat* gazetesinde devrin sosyal meselelerine dair makaleler ve Fransızcadan çeviri hikâyeler yayımlarken diğer taraftan *Resimli Kitap* ve *Ümmet* mecmualarında birer mensur şiir örneği vermiştir. İleride yazacağı şiirlerin de habercisi olan “Yıldızlar” ve “Bir Yaprak”, onun tabiat güzellikleri karşısındaki duygularını ifade etmektedir. Alaattin Karaca'ya göre yazar, sanatkârane bir üslupla kaleme aldığı bu metinlerde *Fecr-i Âti şairlerine yakın* bir tutum sergilemiştir (1993: 19).

Ercüment Ekrem, sanat hayatının ilerleyen dönemlerinde mizahî şiirlerinin yanı sıra tabiat ve aşk üzerine şiirler yazmıştır. “Bahardan Kalma-Şarkı”da, ud sesinin kendisinde hâsıl ettiği duygu hâlini nazmetmiştir. “Bahardan Kalma-Eski Bir Yara”da, ayrılık acısı çeken, yıllar geçse de sevgiliyi unutamayan bir âşığın hasretini anlatmıştır. 1922'de *Yarın* mecmuasındaki “Şarkı”da, 1924'te *Yıldız*'daki “Şarkı” ile “Bir Kız İçin”de, sevgiliye kavuşma hayali kuran bir âşığın iştiağından bahsetmiştir. “Boğaz'da Gurub”, keman sesi eşliğinde sevgiliyle geçirilen zamanın tasviridir. Sevgiliye hasretin anlatıldığı “Aradım” ise yaptığı benzetmeler ile şimdiye kadar yayımlanmış aşk şiirleri içinde, olgunluk eseri olarak nitelendirilebilir:

*Göğsümün üstünde yanan başını
Ben gene dün gece, nâlân, aradım;
Gözlerimin, akan, kanlı yaşını
Katıp da dökecek umman aradım.*

*Sahil ıssız, tenha; sular ölgündü..
Sensiz kalan ruhum ye'se büründü;
Öksüz gibi, dünya kara göründü,
Onunla ölçecek zindan aradım.
(Talu, 15 Kânunusani 1936: 29)*

Ercüment Ekrem, sevgilinin yokluğu ile hissettiği yalnızlığı şiir boyunca işlemiştir. Kıtaların ilk üç mısraında yalnızlığına yer veren şair, son mısralarda çaresizlik içinde sevgiliyi aradığından dem vurmıştır. Nitekim şiirin sonunda, *Aradım hep seni.. Giryân.. Aradım!* diyerek çaresizliğini ifade etmiştir (Talu, 15 Kânunusani 1936: 29).

Ercüment Ekrem, hiciv şiirlerinde görüldüğü üzere, Fuzuli'nin "Su Kasidesi"ne "Sudan Gazel" adıyla bir nazire yazmıştır. Bunun dışında, Ziya Paşa'nın ve Yusuf Ziya Ortaç'ın manzumelerindeki ilk mısraları değiştirerek mizah şiirleri kaleme almıştır. 1927 yılında ise Süleyman Nazif'in vefatı üzerine "Süleyman Nazif'e Nazire" adıyla "Ağlar" redifli gazelini yayımlamıştır. Onun divan edebiyatı şairlerinden Nedim'e de naziresi vardır. Nedim, "Şarkı"sında sevgiliye *Sevdiğim cânım yolunda hâke yeksân olduğum* diye hitap ederken, Ercüment Ekrem, *Hüsnüne âlem gibi ben dahi hayran olduğum* mısraıyla seslenmiştir. Nedim sevgiliyi Feyz-âbâd'a ve Sadâbâd'a çağırırken, Ercüment Ekrem Beyazıt'a ve Şehzadebaşı'na davet etmiştir (Çekirge, 11 Kânunusani 1926: 4).

Sonuç

Mütareke yıllarından 1950'lere kadar yapılan taramalar sonucunda Ercüment Ekrem Talu'nun toplamda doksan üç şiiri tespit edilmiştir. *Alay* gazetesi; *Diken*, *Şebab*, *Yarın*, *Yıldız*, *Güneş*, *İstanbul Magazin*, *Galatasaray* ve *Akbaba* dergileri şiirlerin yer aldığı süreli yayınlardır. Ercüment Ekrem'in uzun yıllar hikâye, roman ve fıkralarıyla kadrosunda yer aldığı *Akbaba* dergisi, altmış dokuz şiirle bu türdeki eserlerinin başlıca yayın organıdır. Geri kalanlardan dokuzu *Alay*, ikişer tanesi *Yarın*, *Yıldız*, *Güneş*, *İstanbul Magazin*; birer tanesi de *Utarid*, *Diken*, *Şebab*, *Galatasaray* adlı süreli yayınlardadır. Ercüment Ekrem, şiirlerinde kendi imzasının yanı sıra Âşık, Çekirge, Karga, Kertenkele ve Recai Ekrem müstearlarını kullanmıştır. Şiirlerden otuz altısı Ercüment Ekrem, yirmi üçü Âşık, yirmi üçü Çekirge, yedisi Karga, ikisi Recai Ekrem, birer tanesi de Kertenkele ve Evliyâ müstearlarıyla yayımlanmıştır.

Ercüment Ekrem, Mütareke yıllarında meslek hayatındaki fiilî mücadelesi ve yayın faaliyetleri ile Anadolu'daki Kurtuluş Savaşı'nı desteklemiştir. Üç başlıkta incelenen şiirlerinin ilk başlığını bu süreçte kaleme aldığı hicivleri oluşturmuştur. Siyasî tavrına bağlı olarak hicivlerinde, I.

Dünya Savaşı sonunda İttihat ve Terakki Hükümeti'nin ekonomi politikasını, Damat Ferid Paşa kabinesini, devrin ekonomik problemlerini ve *Peyâm-ı Sabah*'ta Millî Mücadele karşıtı yazılar kaleme alan Ali Kemal'i hedef almıştır.

İkinci başlıkta mizah şiirleri incelenmiştir. Ercüment Ekrem, başta şive taklidi olmak üzere yakıştırma, benzetme, zıtlıkları bir araya getirme, taklit etme, şaşırtma, abartma, kelime oyunları ve argo kullanımlar ile mizahı yakalamıştır. Yaşadığı devrin güncel meselelerini, kadın-erkek ilişkilerini ve serencâm-ı hayatını nüktedan üslubuyla şiirlerine taşımıştır. Sanat kaygısı taşımayan bu şiirlerde, eğlendirme amacı güdüldüğü, okuyucunun ilgi ve beklentisinin ön planda tutulduğu belirtilmelidir.

Üçüncü başlık, Ercüment Ekrem'in tabiat ve aşk üzerine yazdığı şiirlere ayrılmıştır. Bilhassa "Aradım" başlıklı şiirde sevgiliye olan hasret, sanatkârane bir üslupla ifade edilmiştir. Nedim ve Süleyman Nazif'e yazılan nazireler de şekil ve içerik yönünden şairlik iddiasını gösterir niteliktedir.

Ercüment Ekrem; divan edebiyatı, âşık edebiyatı ve yeni Türk şiirinin nazım biçimlerinden örnekler vermiştir. Genellikle hiciv şiirlerinde gazel nazım biçimini tercih eden şair, mizahî şiirlerinde koşma, ferdî temaları konu edindiklerinde ise şarkı biçimini tercih etmiştir. Bunların yanı sıra kıta, türkü, Dedim-Dedi formunda ve serbest nazımla kaleme aldığı şiirleri de mevcuttur. Mizahî üslubuyla şive taklidi yaparak kaleme aldığı gazel örnekleri ise hece vezni kadar aruza da olan hâkimiyetini göstermiştir.

KAYNAKLAR

- AKYILDIZ, Ali (2007), "Para", *TDV İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., C. 34, s. 163-166.
- AYDIN, Hakan (2009), "Millî Mücadele'de Kemalist Anadolu'nun Mizah Organı: Anadolu'da Peyam-ı Sabah (1921-1922)", *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, S. 22, s. 101-115.
- ÇELİK, Ahmet (2015), "Savaşın Maliyetine Bir Çözüm: Bir Borçlanma Hikâyesi", *Türkiyat Mecmuası*, C. 25, S. 2, s. 107-165.
- ÇETİN, Nurullah (2012), *Takma İsimler Sözlüğü*, Akçağ Yay., Ankara.
- KARACA, Alaattin (1993), *Ercüment Ekrem Talu'nun Edebiyat ve Basın Dünyasındaki Yeri*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- KARAHANOĞULLARI, Orhan (2007), "Birinci Meclisin İçki Yasağı, Meni Müskirat Kanunu", Ankara. (<http://80.251.40.59/politics.an-kara.edu.tr/karahan/makaleler/menimuskirat.pdf>).

- Muvakkar Ekrem (21 Birincikânun 1933), “27-3-929”, *Uyanış-Servetifünun*, C. 75-11, S. 1948-263, s. 51.
- ORTAÇ, Yusuf Ziya (1920), “Yine Ona”. *Birinci Kitap*, Hilal Matbaası, İstanbul, s. 38.
- RAN, Nâzım Hikmet (1992), *835 Satır*, Adam Yay., İstanbul.
- Recaizade Muvakkar Ekrem (28 Eylül 1933), “Dağlar”, *Uyanış-Servetifünun*, C. 74-10, S. 1937-252, s. 279.
- SÜLKER, Kemal (1987), *Nâzım Hikmet’in Gerçek Yaşamı I*, Yalçın Yay., İstanbul.
- TALU, Ercüment Ekrem (14 Temmuz 1949), “Tanıdıklarım: Halid Ziya Bey”, *Edebiyat Âlemi*, S. 13, s. 1.
- TARIM, Rahim (1986), *Ercüment Ekrem Talu’nun Romanlarında Millî Mücadele*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- TARIM, Rahim (1991), “Ercüment Ekrem Talu Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi”, *Türklük Araştırmaları Dergisi*, Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, S. 6, İstanbul, s. 245-309.
- TOPUZLU, Cemil (1945), *Operatör Cemil Paşa Hatıraları. Canlı Tarihler II*, Türkiye Yay., İstanbul.
- YILDIRIM, Tahsin (2006), *Edebiyatımızda Müstear İsimler*, Selis Kitaplar, İstanbul.
- YÜCEBAŞ, Hilmi (1957), *Bütün Cepheleriyle Ercüment Ekrem*, Ahmet Halil Kit., İstanbul.
- ZORLU, Yaşar (2015), “Mütareke İstanbul’unda Mizah Gazetesi ‘Alay’ ve Politik Tavrı”, *Humanities Sciences*, C. 10, S. 1, s. 15-36.
- [Karikatür] (17 Kânunusani 1336), “‘Vaş Türkçesi (İnek)tir.’ *Alay*, S. 2, s. 1. [İsimsiz]. (6 Mart 1336), “Mecburi Bir İzahat”, *Alay*, S. 9, s. 6.

Tespit Edilen Şiirlerin Listesi

- [Talu], Ercüment Ekrem (1 Eylül 1324), “Yıldızlar”, *Resimli Kitap*, C.1, s. 1, s. 68.
- [Talu], Ercüment Ekrem (18 Haziran 1326), “Bir Yaprak”, *Ümmet*, S. 6, s. 4.
- [Talu], Ercüment Ekrem (17 Nisan 1335), “Bahardan Kalma- Şarkı”, *Utarid Mecmuası*, S. 14, s. 217.
- [Talu], Ercüment Ekrem (31 Kânunusani 1336), “Babama”. *Alay*, S. 4, s. 5.
- [Talu], Ercüment Ekrem (1 Teşrinievvel 1336), “Bahardan Kalma”, *Şebab*, S. 11, s. 269.
- [Talu], Ercüment Ekrem (1 Teşrinievvel 1336), “Gazel”, *Yarın*, S. 25, s. 3.
- [Talu], Ercüment Ekrem (20 Nisan 1338), “Şarkı”, *Yarın*, S. 27, s.34.
- [Talu], Ercüment Ekrem (1 Eylül 1340). “Şarkı”, *Yıldız*, S. 2, s. 16.
- [Talu], Ercüment Ekrem (1 Teşrin-i evvel 1340), “Bir Kız İçin”, *Yıldız*, S. 3, s. 13.
- [Talu], Ercüment Ekrem (13 Temmuz 1341). “Adadan Mektup”, *Akbaba*, S. 272, s. 2.
- [Talu], Ercüment Ekrem (8 Haziran 1341), “Dedim, Dedi.”, *Akbaba*, S. 262, s. 3.
- [Talu], Ercüment Ekrem (9 Temmuz 1341), “Kalbi”, *Akbaba*, S. 271, s. 2.
- [Talu], Ercüment Ekrem (29 Teşrinievvel 1341), “Nazire”, *Akbaba*, S. 303, s. 1.
- [Talu], Ercüment Ekrem (18 Haziran 1341), “Hayat”, *Akbaba*, S. 265, s. 1.

- [Talu], Ercüment Ekrem (29 Haziran 1341), “Evet! Hayır!”, *Akbaba*, S. 268, s. 1.
- [Talu], Ercüment Ekrem (14 Kânunusani 1926), “Nasihat”, *Akbaba*, S. 325, s. 1.
- [Talu], Ercüment Ekrem (22 Mart 1926), “Kadın Erkek İçindir”, *Akbaba*, s. 344, s. 3.
- [Talu], Ercüment Ekrem (5 Temmuz 1926), “Kalenderi”, *Akbaba*, S. 374, s. 1.
- [Talu], Ercüment Ekrem (20 Mayıs 1926), “Boğazdan Mektup”, *Akbaba*, S. 361, s. 1.
- [Talu], Ercüment Ekrem (24 Haziran 1926), “Bir Mektup”, *Akbaba*, S. 371, s. 1.
- [Talu], Ercüment Ekrem (1 Şubat 1927), “Süleyman Nazif’e Nazire”, *Güneş*, S. 3, s. 5.
- [Talu], Ercüment Ekrem (20 Haziran 1927), “Amentü”, *Akbaba*, S. 472, s. 2.
- [Talu], Ercüment Ekrem (1 Mayıs 1927), “Boğaz’da Gurub”, *Güneş*, S. 9, s. 11.
- [Talu], Ercüment Ekrem (2 Haziran 1927), “Değiliz”, *Akbaba*, S. 468, s. 2.
- [Talu], Ercüment Ekrem (9 Haziran 1927), “Nedim ile Beraber”, *Akbaba*, S. 470, s. 2.
- [Talu], Ercüment Ekrem (26 Mart 1928), “Gidelim Ankara’ya”, *Akbaba*, S. 552, s. 1.
- [Talu], Ercüment Ekrem (9 İlkânun 1933). “Taliden Şikâyet”. *Akbaba*, 68, 2.
- [Talu], Ercüment Ekrem (3 Mayıs 1934), “Otuz Yıl Sonra”, *Akbaba*, S. 18, s. 18.
- [Talu], Ercüment Ekrem (23 Ağustos 1934), “Geçer”, *Akbaba*, S. 34, s. 4.
- [Talu], Ercüment Ekrem (24 Mayıs 1934), “Züğürt Tesellisi”, *Akbaba*, S. 21, s. 5.
- [Talu], Ercüment Ekrem (15 Kânunusani 1936), “Aradım”, *Yarım Ay*, S. 23, s. 29.
- [Talu], Ercüment Ekrem (6 Şubat 1937), “Amentü”, *Akbaba*, S. 161, s. 7.
- [Talu], Ercüment Ekrem (12 Mayıs 1949), “Geçer, Geçer, Geçer”, *Akbaba*, S. 5, s. 9.
- [Talu], Ercüment Ekrem “Kendime Hicviye”, (Hilmi Yücebaş (1976), *Hiciv ve Mizah Edebiyatı Antolojisi*, İstanbul: Milliyet Dağıtım, s. 356.)
- [Talu], Ercüment Ekrem, “Dedim-Dedi”. (Hilmi Yücebaş, (1957), *Bütün Cepheleriyle Ercüment Ekrem*. İstanbul: Ahmet Halil Kitabevi, s. 115-116.)
- [Talu], Ercüment Ekrem, “Hayat”, *Galatasaray*, Haziran 1949, S. 12.
- Âşık (1 Kânunusani 1336), “Gazel-i Müşterek –Ziya Paşa Merhum ile-”, *Alay*, S. 1, s. 3.
- Âşık (1 Kânunusani 1336), “İstikraz Kasidesi”, *Alay*, S. 1, s. 3.
- Âşık (17 Kânunusani 1336), “Peyâm-ı Âşık”, *Alay*, S. 2, s. 1.
- Âşık (17 Kânunusani 1336), “Bu da (Yine Ona), *Alay*, S. 2, s. 4.
- Âşık (17 Kânunusani 1336), “Hoş-Âmedî: Mebuslara”, *Alay*, S. 2, s. 4.
- Âşık (31 Kânunusani 1336), “Sudan Gazel”, *Alay*, S. 4, s. 4.
- Âşık (7 Şubat 1336), “Püskülsüz Paşama”, *Alay*, S. 5, s. 2.
- Âşık (12 Teşrinisani 1341), “Siyah Gözler”, *Akbaba*, S. 207, s. 2.
- Âşık (4 İlkânun 1340), “Asrî Yalvarmalar”, *Akbaba*, S. 209, s. 1.
- Âşık (15 Mart 1926), “Bahar Türküsü”, *Akbaba*, S. 342, s. 4.
- Âşık (18 Mart 1926), “Yunus Emre Gibi”, *Akbaba*, S. 343, s. 3.
- Âşık (25 Mart 1926), “Artık İhtiyarladın”, *Akbaba*, S. 345, s. 4.
- Âşık (5 Nisan 1926), “Güzel”, *Akbaba*, S. 348, s. 2.
- Âşık (2 İlkânun 1926), “Günlerden Bir Gün”, *Akbaba*, S. 417, s. 3.
- Âşık (8 Eylül 1927), “Yeni Para”, *Akbaba*, S. 495, s. 3.
- Âşık (26 Eylül 1927), “Gönül Verdim”, *Akbaba*, S. 500, s. 3.
- Âşık (3 Teşrinievvel 1927), “Şafak Sökerken”. *Akbaba*, S. 502, s. 4.
- Âşık (31 Teşrinievvel 1927), “Bir Damla”, *Akbaba*, S. 510, s. 4.
- Âşık (9 Eylül 1933), “Aşk”, *Akbaba*, S. 42, s. 3.
- Âşık (16 Teşrinisani 1935), “Gel Daha Yakın Gel!”, *Akbaba*, S. 97, s. 9.
- Âşık (4 Nisan 1936), “Yaz Sabahları”, *Akbaba*, S. 117, s. 6.
- Âşık (2 İkinciteşrin 1939), “Vay Bana”, *Akbaba*, S. 304, s.16.
- Âşık (10 Temmuz 1952), “En Tehlikesiz”, *Akbaba*, S. 17, s. 4.
- Çekirge (11 Ağustos 1340), “Asri Hamallar Marşı”, *Akbaba*, S. 176, s. 4.
- Çekirge (11 Ağustos 1340), “Karşılama”, *Akbaba*, S. 176, S. 4.
- Çekirge (21 Ağustos 1340), “Matbuat Cemiyetinde Ali Naci Beyin Nutku”, *Akbaba*, S. 179, s. 2.
- Çekirge (11 Eylül 1340), “Ermeni Şarkısı”, *Akbaba*, S. 185, s. 3.
- Çekirge (18 Eylül 1340), “Zıpir”, *Akbaba*, S. 187, s. 4.

- Çekirge (2 Teşrinievvel 1340), “Rumeli Ağzından”, *Akbaba*, S. 191, s. 3.
- Çekirge (1 İllkânun 1340), “Asrı Gönül Masalı”, *Akbaba*, S. 208, s. 2.
- Çekirge (23 Teşrinisani 1341), “Gazel”, *Akbaba*, S. 310, s. 1.
- Çekirge (23 Teşrinisani 1341), “Nazire”, *Akbaba*, S. 310, s. 1.
- Çekirge (11 Kânunusani 1926), “Nedim Efendi’ye Naziredir”, *Akbaba*, S. 324, s. 4.
- Çekirge (12 Ağustos 1926), “Davetname”, *Akbaba*, S. 385, s. 1.
- Çekirge (28 Teşrinievvel 1926), “Muhabbetname”, *Akbaba*, S. 407, s. 2.
- Çekirge (1 Teşrinisani 1926), “Mersiye”, *Akbaba*, S. 408, s. 2.
- Çekirge (31 Teşrinievvel 1927), “Poezi”, *Akbaba*, S. 510, s. 3.
- Çekirge (16 Mayıs 1927), “Name”, *Akbaba*, S. 463, s. 2.
- Çekirge (16 Mayıs 1927), “Cevap”, *Akbaba*, S. 463, s. 3.
- Çekirge (26 Mayıs 1927), “Name”, *Akbaba*, S. 466, s. 3.
- Çekirge (14 Teşrinisani 1927), “Manzurum Mukterib”, *Akbaba*, S. 514, s. 2.
- Çekirge (1 İllkânun 1927), “Gazel”, *Akbaba*, S. 519, s. 2.
- Çekirge (9 Kânunusani 1928), “Maniler”, *Akbaba*, S. 530, s. 2.
- Çekirge (18 Temmuz 1929), “Kayseri Havası”, *Akbaba*, S. 687, s. 2-3.
- Çekirge (15 Ağustos 1929), “Kastamonu Manileri”, *Akbaba*, S. 695, s. 2-3.
- Çekirge (27 Kasım 1938), “Şikâyet”, *Akbaba*, S. 212, s. 15.
- Evliya (7 Şubat 1336), “Hüseyin Rifat Arkadaşa”, *Alay*, S. 5, s. 1.
- Karga (11 Haziran 1339), “Milyustan Mektup”, *Akbaba*, S. 54, s. 3.
- Karga (10 Kânunusani 1340), “Curcunadan Güfte”, *Akbaba*, S. 115, s. 4.
- Karga (4 Şubat 1340), “Mehmed Emin Bey’in Oğluna Mektubu”, *Akbaba*, S. 122, s. 3.
- Karga (7 Şubat 1340), “Asya-yı Vustada”, *Akbaba*, S. 123, s. 3.
- Karga (28 Ağustos 1340), “Arnavut Şarkısı”, *Akbaba*, S. 181, s. 4.
- Karga (6 Eylül 1934), “Rumba”, *Akbaba*, S. 36, s. 10.
- Karga (30 Ağustos 1934), “Tango”, *Akbaba*, S. 35, s. 13.
- Kertenkele (11 Mart 1336), “Ahd-i Milli”, *Diken*, S. 46, s. 6.
- Recai Ekrem (15 Nisan 1936), “İkimiz”, *İstanbul Magazin*, S. 5, s. 10.
- Recai Ekrem (1 Mayıs 1936), “Kadınsız Hayat!”, *İstanbul Magazin*, S. 6, s. 10.